

Syklistforeningen er Norges eneste landsdekkende medlemsorganisasjon som jobber for sunne og bærekraftige samfunn ved økt og tryggere hverdagssykling. Foreningen ble grunnlagt i 1947 og har siden da vært en pådriver for å bedre sykkelforholdene i Norge. Foreningen har i dag 6000 medlemmer og 19 lokallag.

Innspill til statsbudsjettet 2025 – Helse- og omsorgskomiteen

Norge står overfor en rekke utfordringer som bedre tilrettelegging for sykkel og gange vil bidra til å løse. Hver syklet kilometer sparer samfunnet 16,5 kr i reduserte helsekostnader. Aktiv transport er en av de mest økonomisk lønnsomme investeringene for Norge. For å unngå økende kostnader i helsesektoren må fokus i helsepolitikken flyttes fra behandling til forebygging.

Kun én av tre er aktive nok i hverdagen til å oppnå Helsedirektoratets råd om fysisk aktivitet. Aktiv transport er det viktigste tiltaket for å øke aktivitetsnivået i befolkningen. Organisert idrett og gym er positivt, men det største potensialet for å nå hele befolkningen ligger i å gjøre det attraktivt og lett å gå eller sykle i hverdagen. Med økt andel aktiv transport på de korte reisene vil folkehelsen forbedres drastisk på både kort og lang sikt. Halvparten av alle reiser i Norge er kortere enn 5 kilometer.

Dagens helsepolitikk må benytte flere virkemidler som kan skape et skifte fra personbil til gange og sykling på korte reiser. Syklistforeningen foreslår følgende prioriteringer i Helse- og omsorgskomiteens innspill til statsbudsjettet for 2025:

1. Forbedre nasjonal koordinering for å oppnå samfunnsverdiene av økt aktiv transport
2. Tidfeste de nasjonale målene for økt sykling og gange til 2030
3. Utarbeide en ny nasjonal sykkelstrategi, med midler og handlingsplan

Nedenfor følger en utdyping av våre innspill. Vi stiller oss gjerne til rådighet for videre dialog. Vi gir også innspill til statsbudsjettet for 2025 til andre relevante komiteer, som Transport- og kommunikasjonskomiteen og Finanskomiteen.

1. Forbedre nasjonal koordinering for å oppnå samfunnsverdiene av økt aktiv transport

De samfunnsøkonomiske gevinstene av bedre tilrettelegging for økt sykling og gange er mange. I byområder er sykkelen et effektivt transportmiddel som bidrar til å redusere køer, alvorlige påkjørsler i trafikken og forbedre bymiljøer. Tiltak for sykkel- og gange er vesentlig billigere enn infrastruktur for bil og kollektivtransport.

Samfunnsgevinstene av økt aktiv transport strekker seg utover samferdselssektoren, og gir bedre folkehelse og miljømessige fordeler. Det finnes få insentiver i dagens samferdselspolitikk som fremmer fysisk aktivitet i samsvar med nasjonale anbefalinger. Bedre tilrettelegging for sykling og gange vil i stor grad bidra til å nå helse- og miljøpolitiske mål.

Syklistforeningen mener at regjeringen må opprette et sekretariat eller samarbeidsorgan for økt aktiv transport, med inspirasjon fra Active Travel England og sykkelletaten i Oslo kommune. Dette organet vil fremme samarbeid på tvers av departementer og støtte kommuner i deres arbeid med aktiv transport.

Budsjetteffekt 2025: 10 MNOK

2. Tidfeste de nasjonale målene for økt sykling og gange til 2030

Regjeringens mål for byområdene er å redusere klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy ved å satse på kollektivtransport, sykling og gange. Syklistforeningen støtter målene om en nasjonal sykkelandel på 8 %, 20 % i byene, og 80 % gange og sykling til skoler. Tidfesting av disse målene til 2030 vil sikre at nødvendige virkemidler tas i bruk.

Ni europeiske land har tidfestet mål for økt sykling. Norge må følge etter for å oppnå resultater som forbedrer folkehelsen og miljøet.

Budsjetteffekt 2025: Minimal

3. Utarbeide en ny nasjonal sykkelstrategi, med midler og handlingsplan

Flere europeiske land har vedtatt nasjonale sykkelstrategier. Statens vegvesens nasjonale sykkelstrategi for perioden 2014-2023 er utløpt, og en ny strategi må utvikles. Denne strategien må peke på hvordan økt aktiv transport kan bidra til bedre helse, oppvekstmiljøer og bylivskvalitet.

Budsjetteffekt 2025: 10 MNOK